

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1
 Anna Aktermo

DOM
 2012 -06- 1 2
 Meddelad i
 Malmö

Mål nr
 4367-12 E

SÖKANDE

C4 Hus AB, 556802-4706
 Björkhemsvägen 15 C
 291 54 Kristianstad

MOTPART

Perstorps kommun
 284 85 Perstorp

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

KONKURRENSVERKET	
2012 -06- 1 3	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår C4 Hus AB:s ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Perstorps kommun genomför med ett förenklat förfarande en upphandling av totalentreprenad omfattande nybyggnad av förskola, Oderljungavägen. Av tilldelningsbeslut daterat den 19 april 2012 framgår att kommunen beslutat att anta anbudet från Einar Dahls Byggnads AB.

C4 Hus AB ansöker om överprövning av upphandlingen och anför bl.a. följande. I Administrativa Föreskrifter i förfrågningsunderlaget punkt AFB.52 anges att det är priset som till 100 procent är avgörande och att anbud med ej prissatta reservationer kommer att förkastas. Det sägs ingenting om att någon del inte kommer att vara med i anbudsutvärderingen. C4 Hus AB har det lägsta totala priset, dvs. pris inklusive solvärmeanläggning. I utvärderingen har Perstorps kommun målat över priset på solvärmeanläggning med svart i sitt utskick och tilldelat Einar Dahls Byggnads AB uppdraget. Efter flera påstötningar fick C4 Hus AB till slut priset utan överstrykning. Det visade sig då att C4 Hus AB:s anbud är 102 000 kr billigare än vinnande anbud från Einar Dahls Byggnads AB. Enligt uttalande i tidning från t.f. teknisk chef ska det vara solvärmesystem. C4 Hus AB förstår inte hur Perstorps kommun kan uttala sig om att de övriga anbudsgivarna har uppfattat det som kommunen nu vill att det ska vara, att solvärmeanläggningen inte ska ingå. Perstorps kommun har önskat en total redovisning av vad som ingår i solvärmeanläggningen, med fabrikat, kapacitet, storlek på ackumulator, hur anläggningen är dockad till värme och varmvattensystem. Varför denna detaljerade redovisning om man inte har någon avsikt att handla upp en sådan? Och varför talar man då om i en tidningsartikel att solfångaranläggningen är tänkt att placeras på taket?

I Einar Dahls Byggnads AB:s anbud daterat den 13 april 2012 framgår att priset på solvärmeanläggningen är 275 000 kr och på övriga anbudet 14 975 000 kr. Einar Dahls Byggnads AB har i mail den 18 april 2012 redovisat att solvärmeanläggningen kostar 230 000 kr, och nu ingår den

plötsligt i anbudssumman på 14 975 000 kr. Einar Dahls Byggnads AB har fått ändra sin anbudssumma fem dagar efter anbudstidens utgång. Varför kostar solvärmeanläggningen nu 230 000 kr och inte som tidigare 275 000 kr och varför ingår den nu i den ursprungliga anbudssumman. Och varför stryker Perstorps kommun just den summan när handlingarna skickas dem?

Två anbud har förkastats p.g.a. att längre sluttid begärs. Einar Dahls Byggnads AB har uppgett att torktiden blir ett problem för sluttiden, men dess anbud har ändå tagits med i utvärderingen. T.f. teknisk chef har i ett tidningsuttalande uppgett att sluttiden kan förlängas för att entreprenören ska göra sin detaljprojektering. Gäller detta endast Einar Dahls Byggnads AB och inte övriga förkastade entreprenörer? Tydligt behöver Einar Dahls Byggnads AB göra en detaljprojektering och beställa material. Därför är allt klart till jul. Behöver inte alla entreprenörer göra detta? Har de som ville ha längre tid men inte medräknades fått samma möjligheter som Einar Dahls Byggnads AB att förlänga sin tid så att betongplattan hinner torka?

Einar Dahls Byggnads AB har inte i sitt anbud angivit att PM 1, daterat 29 mars 2012, och PM 2, daterat den 9 april 2012 ingår i deras anbudssumma. Enligt t.f. teknisk chef har bolaget i efterhand bekräftat att detta ingår. Enligt AFB.52 ska dock anbud med ej prissatta reservationer förkastas. Vid utvärderingen av C4 Hus AB:s anbud har frågor skickats till dem skriftligen via mail från konsult, med kopia till t.f. teknisk chef. Alla anbudsgivare ska väl enligt LOU beredas samma möjlighet att få svara på frågor på samma sätt och ha samma möjligheter att komplettera sina anbud? Varför har man ställt frågor till angående PM 1 och PM 2 till Einar Dahls Byggnads AB per telefon? Har övriga anbudsgivare också tillfrågats detta per telefon.

Perstorps kommun anser att gjord tilldelning ska kvarstå och anför bl.a. följande. Utvärderingen och tilldelningen av entreprenaden "Förskola

Oderljungavägen Perstorp” har gjorts i enlighet med LOU. I anbudsformuläret, bilaga A 1 förfrågningsunderlaget, framgår det att totalsumman för entreprenaden för byggandet av förskolan ska anges. Vidare står även ”Separat pris för utförande av solvärmeanläggning (skall ej ingå i totala summan ovan) skall utföras till en anbudssumma av totalt”. Detta innebär att kommunen inte lägger priset för solvärmeanläggningen till anbudssumman. Utvärderingen ska endast ske efter den angivna anbudssumman. Detta har förtydligats på flera ställen i materialet. Det har också uppfattats på detta sätt så av de övriga anbudslämnarna. Anledningen till att begära in ett separat pris för solvärmeanläggningen var att få en uppfattning om vad kostnaden för en sådan anläggning skulle kunna bli. Efter att upphandlingen är avklarad kommer det att göras en upphandling av solvärmeanläggningen. Inköp av solvärmeanläggning ingick inte heller i kommunfullmäktiges beslut om medel till nu aktuell förskola varför kommunen var förhindrad att medräkna kostnad för denna. Uttalandet i den refererade artikeln visar även det på att det inte föreligger något beslut om att förskolan ska utrustas med en solvärmeanläggning.

Einar Dahls Byggnads AB påpekar i sitt anbud ”Torktiden blir ett stort problem för att hålla sluttiden”. Detta nämns endast upplysningsvis. I anbudet finns ingen reservation mot sluttiden den 5 november 2012. Det har inte heller på något annat sätt framförts någon sådan reservation. Uttalandet i den aktuella artikeln gällde inte slutbesiktningen den 5 november 2012 utan avsåg förväntad inflyttning av förskoleverksamheten till julhelgen 2012. Sluttiden till den 5 november 2012 kvarstod vilket också nämndes för journalisten vid det aktuella intervjutillfället.

PM 1 och PM 2 är medtaget i Einar Dahls Byggnads AB:s anbud, vilket bekräftades vid telefonsamtal den 16 april 2012 med Conny Ekström på Einar Dahls Byggnads AB. Samtalet finns dokumenterat i tjänsteanteckning. I AFB 52 står ”Anbud som innehåller ej prissatta reservationer **kan**

komma att förkastas”, inte som anges i ansökan ”**skall** komma att förkastas.”

Det mail som C4 Hus AB hänvisar till var ett svar på en fråga om hur kostnaden fördelats på de olika delentreprenaderna. Även C4 Hus AB svarade på denna förfrågan. De olika svaren låg inte till grund för utvärderingen av anbuden utan hade framförallt intresse vid jämförelse avseende skillnader gällande värme och ventilation. De svar som lämnades av den vinnande anbudsgivaren innehöll även en bedömd kostnad för solvärmeanläggningen, vilket inte efterfrågades. Den uppgiften ströks därför över för att säkerställa att uppgiften inte på något sätt skulle påverka bedömningen.

Alla anbudsgivare har behandlats lika. Frågor har ställt till kommunen från olika anbudsgivare angående förfrågningsunderlaget. Frågorna har ställts per telefon eller e-post. Svaren på de olika frågorna har därefter tillställts samtliga anbudsgivare via PM 1 och PM 2.

DOMSKÄL

Bestämmelser m. m.

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att förvaltningsrätten endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp. Därvid ankommer det på sökanden att visa att grund för ingripande föreligger.

Förvaltningsrättens bedömning i förevarande mål

Vid upphandling enligt LOU finns det två olika utvärderingsgrunder som får tillämpas vid anbudsutvärderingen, *lägsta pris* alternativt *det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet*. Det är ostridigt mellan parterna att utvär-

deringsgrunden i nu aktuell upphandling är lägsta pris, vilket även har stöd i förfrågningsunderlagets punkt AFB.52, första stycket. C4 Hus AB anför att Perstorps kommun förfarit felaktigt vid utvärderingen genom att vid bedömningen av lägsta lämnade anbudspris inte inkludera av anbudsgivarna i anbudena angivna priser för solvärmeanläggning. Perstorps kommun anför å sin sida att det av upphandlingsunderlaget framgår att priset för solvärmeanläggning inte ska medräknas och att en sådan inte omfattas av den nuvarande upphandlingen.

I förfrågningsunderlaget, bilaga A1, s. 4 under rubriken "Översiktlig beskrivning av arbetena anges, i ett eget stycke, såvitt avser solvärmeanläggning följande. "Separat pris skall anges för solvärmeanläggning (skall ej ingå i anbudspriset). Vidare anges på s 50 (punkten 4.112) "Separat pris skall avges för utförande av solvärmeanläggning med ackumulatortankar 2 st a 750 liter (skall inte ingå i entreprenadens totalsumma)". Priset skall omfatta en närmare beskriven komplett anläggning. Av anbudsformuläret framgår att anbudsgivarna på en första rad ska ange en total anbudssumma för att utföra totalentreprenaden. Vidare framgår att anbudsgivarna på nästa rad ska lämna "Separat pris för utförande av Solvärmeanläggning (skall ej ingå i totala summan ovan) skall utföras till en anbudssumma av totalt kronor...". Enligt AFB.52 värderingsrunder värderas följande uppgifter beträffande objektets tekniska och ekonomiska utförande 1. Pris 100%.

Enligt förvaltningsrättens bedömning måste det utifrån vad som ovan återgetts av upphandlingsunderlaget anses tillräckligt tydligt ha framgått för anbudsgivarna att lämnat pris för solvärmeanläggning inte skulle ingå i det lämnade priset för totalentreprenaden. C4 Hus AB:s uppfattning att utvärderingen ändå skulle innefatta priset för solvärmeanläggning vinner dock inte stöd av förfrågningsunderlaget.

C4 Hus AB anför att vinnande anbudsgivare har fått ändra sin anbudssumma efter anbudstidens utgång, på så sätt att priset för solvärmeanläggningen dels har ändrats, dels har inkluderats i det tidigare angivna anbudssumman. Av handlingarna i målet framgår att vinnande anbudsgivare i samband med ett svar (via e-post) på en fråga om hur kostnaden fördelats på de olika delentreprenaderna, vilken även C4 Hus AB har fått möjlighet att svara på, lämnat ändrade uppgifter på det sätt som C4 Hus AB gör gällande. Såvitt framkommit har emellertid upphandlande myndighet inte tillåtit någon ändring av anbudet. Vinnande anbudsgivare kan alltså inte anses ha tillåtits göra en otillåten ändring eller komplettering av sitt anbud i strid med likabehandlingsprincipen.

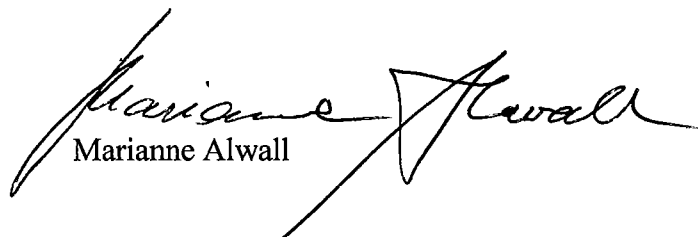
C4 Hus AB anför även att vinnande anbud skulle ha förkastats eftersom anbudsgivaren har uppgett att torktiden blir ett stort problem för sluttiden. Perstorps kommun har emellertid enligt rättens bedömning haft fog för sin bedömning att detta inte ska anses vara en reservation eller ett förbehåll mot gällande sluttid som ska medföra att anbudet ska förkastas. Det har inte heller visats att Einar Dahls Byggnads AB erbjudits längre sluttid i efterhand och på så sätt gynnats i förhållande till andra anbudsgivare.

Slutligen anför C4 Hus AB att anbud med ej prissatta reservationer ska förkastats och att det inte framgår av vinnande anbud att PM 1 och PM 2 ingår anbudet, utan att detta framkommit först vid telefonsamtal med t.f. teknisk chef vid upphandlande myndighet, samt att anbudsgivarna i detta hänseende inte behandlats lika. Förvaltningsrätten kan konstatera att PM 1 och PM 2 avser vissa ändringar av förfrågningsunderlaget som gjorts innan anbudstidens utgång (som förlängdes i PM 1). Annat har inte framkommit än att samtliga anbudsgivare fått ta del av PM 1 och PM 2. Anbud som lämnades skulle alltså lämnas i enlighet med förfrågningsunderlaget såsom det slutligt utformats, d.v.s. med de ändringar som gjorts genom PM 1 och PM 2. I Einar Dahls Byggnads AB:s anbud finns ingen reservation mot PM

1 och PM 2. Något skäl att utesluta bolagets anbud med hänvisning till ej prissatt reservation föreligger alltså inte. Någon skyldighet för anbudsgivarna att uppge att anbudet omfattar även PM 1 och PM 2 har inte förelagat. Att t.f. teknisk chef på upphandlande myndighet telefonledes kontaktat företrädare för Einar Dahls Byggnads AB angående PM 1 och PM 2 synes ha föranletts att upphandlande myndighet ville försäkra sig om att Einar Dahls Byggnads AB tagit del av PM 1 och PM 2, vilket bekräftades av bolagets företrädare. Einar Dahls Byggnads AB har således inte inkommit med någon ny uppgift eller på något sätt ändrat sitt anbud i samband med telefonsamtalet. Telefonsamtalet kan därmed inte anses ha gynnat bolaget positivt i förhållande till övriga anbudsgivare i strid med likabehandlingsprincipen.

C4 Hus AB har i ingivna skrivelser ställt ett antal mer eller mindre retoriska frågor rörande Perstops kommuns agerade i målet aktuella hänseenden. Även om frågorna indirekt ifrågasätter om upphandlingen genomförts på ett korrekt sätt, kan förvaltningsrätten inte finna att frågorna är utredning som visar att upphandlande myndighet har brutit mot LOU eller de grundläggande principer som bär upp lagen. Frågorna föranleder inte rätten att göra andra ställningstagande än de som ovan redovisats. Därmed anser rätten, sammanfattningsvis, att vad C4 Hus AB anfört inte utgör skäl för ingripande enligt LOU. Ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1B LOU)

Marianne Alwall

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU